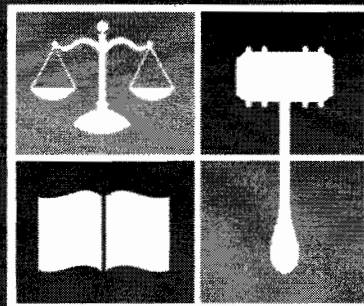

BusinessHalacha.com

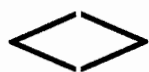
a Project of Machon L'Choshen Mishpat

מכון לחושן משפט

Providing Awareness, Education and Service in all areas of Business Halacha.

נזקי שכנים

סימן קנ"ו

Machon L'Choshen Mishpat – Seminars- Publications- Learning Programs- www.businesshalacha.com-

Halachah Hotline 1-877-845-8455- info@businesshalacha.com--- 3673 Bedford Ave., Brooklyn, NY

נזקי שכנים חו"מ סימן קנ"ו

מתנ' ב"ב כ: חנות שבחצר עד כא. ת"ש שנים שיושבין [1-2]

האם יש זכות לעכב במקום שאין רעש מהנכנסים והיוצאים
תוספות כ: ד"ה מאי

Optional וכן כתב הרשב"א ד"ה מתנ' עד ומהו [3]

ויש חולקים רמב"ם פ"ו-י"ב ומ"מ שם [4]

אם כבר נתן רשות לעשות רעש אם יכול לחזור
רשב"א ורמב"ם הנ"ל

י"א דוקא בחצר

תוס כא. ד"ה אחד [2]

ויש חולקים ב"י בשם הרמב"ם [5]

שו"ע סימן קנ"ו סעיף א-ב [6-8]

(א) שבת מצד צדקה לעו,
(ב) צדקה מצד: צדקה קדשה,
(ג) לעויל ית, (ד) [לעויל
ית], (ה) צדקה ית,
(ו) מצד (ז) ה"ב

ויגזר חמור שלש מז האצמרוכלא ולא פליגי הא במלך

על המקרה כדי שגם יאחזק האור
במקרה: עד שיהיה תחתיו מעצבה
אשר יאמר לו: "לע"ז" מיה קרעק ע'
טפח' ש'לן חצער מקרה חתמה של
עליה ועל ג'ז' אמות: ובכירה
שעצבה טפה. אף אלה כל מרס
שעופים יקרה על חללה וכן עושין
חבוסה יסעק גדול כמו שעשין
במור: ואם הדיק, אחר (ז') שיהא
של כל השיעורין הללו משלם מה
שדיק ואעפ"כ מעצבין עליו השכנים
להרסין בכל השיעורין הללו שמה
דליק בחבוסה ואין לו מה לשלם: שמה
התירו: אם היה אורז של יין המור
למנוח חמיו מנוח של נחמומין
ועצבן שאין העשן קשה ליין: אב"ד
א"ר רפת בקר. שפרט קשה ליין:
גמ' והקריא. לענין מעצבה
בעליה במור ארבעה מעצבה
מחמיו וצריכה שלש: בדנחתא. וכן
שמסין אמות ממור וכן הכירה
בכרת נחמומין: תנור דרך. דהב
בה מנה דמחיו שיעור ג"ט בכירה
דנחמומין דמי: כיבד וריבץ. גמ'
לנורק האורז ולא הספיק להכניס לו
מטאעל עד שפחת וכן חתו מחמיו מי
בה כחמלם לאורז כל יולמלם דמיו

תנור דין בכירה דנחתומין דפו.
כל אחד היה עשה טנור
שלו כפי מה שהיה רוצה גדול או קטן
אבל כדמל של נחתומין או כול שום
והיו בקיאל זמן ונפסק מינה למקם
וממכר: **מאי** שנה רישא ופאי
שנה רישא, השמח שנין דמעותק
דלמחא הינו שנין בקלות בענות
ומשום הכי פריך מ"ש אכל מפטיס
ורחמים לא פריך דלחן שם נכמין
ויחלף דמי שיש לו טעין למקח טמן
(גמל הרמב"ם (ו) וכן פטיס):

אתאן לחצר אחרת אל רבא או הכי ליתני חצר אחרת

מתני' ולא מקול' התינוקות. קא סלקא דעמך מיטקום הנא רישא. דקמי יכול לומר איני יכול לישן מקול הנכנסין והיוצאין

[illegible]

מתני': חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר איני יכול לישן מקול הנכנסים והיוצאים. לא מקול הנכנסי' ממש קאמר, דהא אינו יכול לעכב מחמת קול הפטיש והרחים, ועוד דסופא דמתני' דקתני אבל אינו יכול לומר איני יכול לישן מקול התינוקות אוקמ' אביי ^{אומר חכמים} בחצר אחרת אע"פ שהקול נופל באזניו, אלא טעמא משום רבוי הדרך, כל' איני יכול לעמוד מפני רגל הרבים שמרבים עלינו את הדרך. והכין איתא בירוש', דגרסי' התם דויכיל מימ' ליה אינון אזלין ואתו הכא בעיי לך ולא משכחין לך והן מרבין עלינו את הדרך. ותמיהא לי, מאי חנות שבחצר דקתני, דהוה ליה למתני לא יעשה אדם חנות בחצר השותפין, א"נ אחד מבני חצר שבקש לעשות חנוני, כלישנא דבריתא אחד מבני חצר שבקש לעשות רופא או אומן חברו מעכב עליו. ע"כ נראה דה"ק, חנות שבחצר, כלומר שנעשה ברשות, אעפ"כ יכולין הן לומר לו סבורין היינו לקבל ועכשו אין אנו יכולין לקבל (ועכשו אין אנו יכולין לקבל). (ומיהו מצאתי בירושלמי דמחלוקת שנויה היא שם דרבנן ורשב"ג, דגרסי' התם תני לשכנו יכול הוא לחזור בו משקבל עליו אינו יכול לחזור בו רשב"ג אומר אף משקבל עליו יכול לחזור בו דויכיל מימר ליה אינון אזלין ואתין הכא בעיא לך ולא משכחין לך והם מרבין עלינו את הדרך, וגרסי' תו התם אתיא דרשב"ג כר' מאיר דתנא' תמן על כולן אמר ר' מאיר יכולה היא שתאמ' סבורה הייתי לקבל ועכשו איני יכולה לקבל. ומיהו קשה להעמיד משנתנו כדברי רשב"ג וכו', מאיר דמומין ודלא כחכמים, דמתני' דהכא הלכתא היא. וי"ל דאע"פ דבירושלמי העמידה כר' מאיר, כיון דבגמרי' לא אמרו אבל אינו יכול לומר איני יכול לישן לא מקול הפטיש כן אפילו רבנן דתמן מודו בהא.]

ט דובלין המחזירין בעצירות וכו'. מימרא דרב נתנן בר יצחק שם (דף כ"ג:). **י הטהורים** שבביתאן סחורתם וכו'. מעשה שם וכמו הרב אבן מייזש ז"ל דדוקא כשם מחמת סחורה לבני העיר והיא טובה כמוה אותה שמציאן שם אבל אם יהיה גרועה ממנה או שחשונה כמוהו לכל הסוחרים מחזילין ומפחיתים את השער אם לוקמי העיר יהיה שם עב"ס יכולין לעכב עליהם אבל אם הולקחין ישראלים אין יכולין לעכב עליהם שצ"ח עושין מקנה למוכרים בהפקד הלקוחות והרמזין ז"ל מתקן עליו כשהסחורות שוות ואומר שא"פ שהסחורות מחזילין יכולין לעכב והצ"ח ראיות אבל אם אין הסחורות שוות הדין הוא ז"ל שאין יכולין לעכב כיון שסחורתן גרועה וזו של סוחרים יפה והרי זה כסחורה אחרת: ואם תברו ביום השבת וכו'. למעב מעשה: ואם

פ"ן יא אחד מבני מבוי שאינו מפולש
ובו. כח המגיה ז"ע למה
פרט אלו שהם רופא אומן גרדי וכו' הלא לעיל
אמר שלא להושיב ביניהם וכו' ולא אחד מבני
אומניות וכו' משמע שלכל אומנות מעבדים ואם
הנבא

מרחץ מצד מרחץ של זה יש להן [ס] למנעון. ואם היה נותן
עממם מנת המלך אינו [פ] יכול למנעון: מן רובלן המחזירין
יבטיירות אין בני המדינה יכולין לעכבן שתקנת עזרא
היא שיהיו מחזירין כדי שיהיו הבשמים מצוין לבנות
ישראל. אבל אינן קובעין מקום ויושבין בו אלא מדעת

בני העיר ואם תלמיד חכם הוא קובע מקום בכ"מ שירצה: * הסוחרים יִשְׁמְבִּיאָן סחורות למכור בתוך העיירות בני העיר מעבדין עליהם. ואם מכרו ביום השוק בלבד. וְאִין מוֹנְעִין אותם. והוא שימכרו בשוק אבל לא יחזרו על הפתחים אפילו ביום השוק. ואם יֵשׁ להן מלוה בעיר מוכרין כדי פרנסתם אפילו בלא יום השוק עד שיפרעו חובן וילכו להן: * אחד יִמְנֵי מְבוֹי שאינו מפולש שביקש להעשות רופא אומן או גרדי או מלמד תינוקות של עכו"ם בני מְבוֹי מעבדין עליו מפני שמרבה עליהם הנכנסין והיוצאין. וכן מי שיש לו בית בחצר השותפין לא ישכירו לא לרופא ולא לאומן ולא לגרדי ולא לסופר וסִיְהוּדִי שכותב השטרות ולא למלמדי תינוקות של עכו"ם: * יב חנות השבחצר יכולין השכנים למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הנכנסים והיוצאין אלא עושה מלאכתו בחנותו ומוכר בשוק. אבל אינן יכולין למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הפטיש או מקול הרחיים שהרי וְלֹא־הִחֲזִיק לעשות כן. וכן יש לו ללמד תינוקות של ישראל תורה בתוך ביתו ואין השותפין יכולין למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול התינוקות של בית רבן: * יג מי ישיש לו בור לפניו מביתו של חבירו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסין ויוצא בשעה שדרך בני אדם נכנסין ויוצא בשעה שדרך בני אדם נכנסין ומשקה מבורו אלא ממלא ומשקה מבחוץ. ושניהם עושין פותחת על הבור. בעל הבור כדי לשמור את מימיו. ובעל חצר משום חשד אשתו שלא תכנס לשם אלא מדעתו: * יד מי שיש לו גינה לפניו מגינתו של חבירו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסין ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין. ואין מוכנים לתוכה תגרים ולא יכנס מתוכה לשרה אחרת. והחיצון וזרע ואת הדרך. החיזור את הדרך מן הצד מדעת שניהם ה"ז נכנס ויוצא בשעה שהיא רוצה ומוכנים לתוכה תגרים ולא יכנס מתוכה לשרה אחרת. וכל אחד מהן יש לו לעכב על חבירו בוריעת הדרך שנתנו מן הצד:

יש להן פלוגה בעדד וכו'. מעשה שם ולשון הגמרא וזו חצינו שיעור מומייכו עד דעקירם אשכא ודרכו ואלמלו ור"מ ז"ל פירש דלאו שיעור מיוון קאמר בלבוש שא"כ למחר עד ממים ברעב אלא שיעור כדי שירחיקו כדי מוזהב ועל פי בית דין ואין מנדקדקין בדבר האמיר עליהן יומר מדאי ע"כ:

יא **אחד** מבני מבי שאלנו מפולש וכו'.
 בריהא שם (דף כ"ה.) וגירסת
 המחבר אחד מבני מבי וגם זה לפי שיטתו של
 מעלה שכתב שמעבדין אפילו בשאר בנייהם
 מאותו אומנות אלא המפרשים האחרים גורסין
 אחד מבני מבי מלך ודוקא מלך אבל מבני ארץ
 בנייהן מאותו אומנות אין מעבדין וכשיש בנייהם
 מעבדין על הדרך שזכר למעלה וכן פירש הרב
 אבן מיגש ז"ל בפירושו הראשון: וכן מי שיש
 לו בית בחצר השוהטין וכו'. בריהא שם
 וטעם וכו' רצוי הנכנסין והיוצאין:

יב חנות שבחצר יבולין שכנים למחות
וכי' עד שהיה חזקה לעשות
בן. שם (דף כ"ט) ומנה לו חנות
שנחמד יכל למחות בדור וזמנו לו איני יכול לישן
מקול הנמסקין והיוצאין ועשה כלים ויוצא ומוכרין
בזמן ואינו יכול למחות בדור וזמנו לו איני יכול
לישן מקול הפטסי' וכל מקול הרמייס וכי' יכול
ומתוך מ"ש הנמכר שחרי החיות לעשות כן י"ל
שהוא סובר דדוקא החיות אכל אם הנחמלה צא
לעכב עילו יורח לעכב וסוברו וכל הנמכר לפי
הסוקסה לו חל טעם אין טעמו טעמו בקול
הפטסי' והלא יורח מונע השניה מקול הנמכר
והיוצאין ועד למה אמרו חנות שנחמד שגריה
שכרה היא נחמד אמרו מי שצריך לעשות חנות
אין לא יעשה חל חנות נחמד שהפסין אכל כוחות
המשהה בשהחיות לעשות כן במלמלחו ובחנותו
והדמיט שאפילו החיות אין חקוקו חוקה אכל
הנמכסי' והיוצאין וכל האמרים אין כתב פרק י"א
בשם הבאריס' (דף א"ל חקוקו חותה הנמכר)

מי

א סמ"ג עשין ס' פ"ב סמ"מ ס' קנ"ו: ב טור שם סמ"ג שם: ג טור שם נשם רבינו: ד סמ"ג שם טור שם: ה סמ"ג שם טור שם: ו סמ"מ ס' קס"ט:

בס' גמולתו של יצחק יצחקי והדפוס "זל חלוק בזה וכחז לאו מקול הנכנסים והיוצאים ממש קאמר דהא אינו יכול לעכב מחמת הפטירה והרחימים אלא מפני רבוי עמלו אבל אם לא החזיק יסיונו לעכב אז "ל" מדבריו והדפוס "זל שאלץ הנכנסים והיוצאים אפילו עשה ברשותו יסיונו לומר לו ספרוין היינו לקבלו עשויין אצן יסיונו לקבל כלומר לאו יכול לעמוד ויזין מפני דבר הרעם שמרבים עליו חרמין מזה כהן ז"ל שאלץ הנכנסים והיוצאים אפילו עשה ברשותו יסיונו לומר לו ספרוין היינו לקבלו עשויין אצן יסיונו לקבל חסר שמרין מנות וכו' אמרו ויפסח חרמין למעלה: וכן יש לו ללמוד וכו'. משנה ואומקומהא דרבה שם:

יג מי שיש לו בור לפניו מביירו של חבריו וכו'. משנה פ' המוכר פירות (דף נ"ט.) יד מי שיש לו גינה וכו'. עשה סוף הפרק משנה שם ופרשנים כשהדרך באמצע השדה אכן סהדי שלא מחל הדרך מכל וכל שלא יוכל לרוע לשם אבל מן הצד אינו נסגר כל כך ויזין לדמעה שניהם הוא אכן סהדי דמן הסחם מחל לו כל הדרך כשהיה מיוחד להליכה ולרועה עכ"ל:

מי

לחם משנה

יורקא גבי העמדה דלא קפדי אבל כהא קפדי שאני יכול לישן וז"מ מאי פריך בגמרא
לכרב דלוקי ממני? בחתיקות של בית רבן מצינוהא דאמריה שניקס לעשות מלמד חתיקות
למעבדין עליו הו"מ איירי כשהחוק לעם רבינו וההם בלא החוק וכו' אמרין דמהני
ללמד חתיקות היינו דוקא היכא שהחוק יור"ל דמשמע דיל דרך דאמריה ממני? ולא מקול
המלך? אלאה דאמריה דרבה אפילו בלא החוק איירי דמאי דיל כהא טעמא כיון דהוא מקול
היהושע בן גמלי? ודאי אפילו לא החוק נמי? וז"מ ש' שאפשר לדחות זה איכא טעמא אחרינא
ודאי בלא החוק לא מהני ודאי בחזקא לא מהניא דטעמא דממני? הוא דהחוק לא מהניא
אלא לא גבי ידידיה לא לגבי הנכנסים ויוראין כדכחז הרב המהיר ז"ל וז"מ חתיקות נכנסים
יוראין

לפרש בו שני פירושים והקושיא אשר לו בלשון רבינו הרמחם דדבריו שהוצרך ליישבה והיא דהיכי קאמר בחמלה דשיין בברגא לא מני מעבד ואח"כ בעי דב מצוהא אבר מצוהא אי מני מעבד או לא כדן היא ממורעא יפה ב"מ"ז:

י"א אחד מבני מבוי שאינו מפורש. כחז ה"ה לפי שיטתו של מעלה שמעבדין אפילו כשאין בנייהם אומנות. וזוהי לדעת רבינו הוא דוקא כשאין בנייהם אומנות והכי קאמר אפילו ע"כ נראה דטעמו סופר הוא ה"א אפילו:

י"ב שהיה החובץ לעשות ב"ב וא"כ הכי מהניא חוקה כחזר השומעין הא אמרינן לגיל כפרק מנשי' דלא מהני חוקה אלא אם עשה מחילה. וי"ל דהיינו

הגהות מיימוניות

הגהות מיימוניות

[ט] ויש מקומות שרגין דין מערפואי כן ראתי בחשובות רבינו יוסף ט"ע ומרמי ליה לרגי
 ריהי סימיי ויש מקומות שאין רגין כ"א. אמר המהסור כי צדידים ובכז ואכז ורן
 נכסנים לו ודר ראובן אצל סופר המתיב וכן משקול דרז כלפי צד הפתח שאין בכרי
 ע"ב: [טז] אבל תחום' כתבו רורקו כי העד אין יכול למנוע אבל בני מבוי יכול ל
 סימן קטן שאלה תוראשי' שרורצה ללכת לכפר דודו שם להורוה ואומרים לא אנשי א
 קאמר לתמאדא אלא ארס הדר בעד הוראז וב לתעמד רוריס אר הנות כמקום א
 יכול לחד ב"מ שיהיה ואין בני העיר יכולים לעקב עליו וכי קט אתון דראשונים בחוקי
 חכמ מלאן פסק ר"י שאם יש ידי אר שוק ארס אין יכול למנוע בני עד אחרית מלאן
 לבני המקום לא ורואק כשואק אבל לאהרורי לא תוס' ועוד למרע שאם רצו לכופ ארס
 חורו מ"ה וכן תחום' ס"ה [כ] וכן סופר מרמא בן נהאר ל"ה אלא כפ"ה שחם
 חדר הכא סופר וישני חרס' שכרית ספ"ה: [כג] אלא תחום' כחשבות המעט

מגדל עוז
 יג יד מי שיש לו בוד בו' עד סוף הפרק. הכל נבחרה פרק המוכר את הבית:

מ
לילך אם לא ילך תחלה לפני פתח שמעון נראה רמעבב עליה כרס הונא עב"ל איבאמ"פ
כ' עליו יכנס במבואו ובס"ה תח כולשן העומר עין ביסין ג"א ע"כ: [פס' חסד]
כפר קפספאר הווינו ורצין להחזיקו מעל בולג' (הרנו רכינו תשובה) אין יכולין למונעו
ואינו שייך במם שלהם יכולים היו אותו העיר לעבב עליו אבל רבך פשוט הוא שאדם
ועיין באשד' בהרד"ק פס"ה בתי"א ע"כ: * ר' [רמק] מעלמלא אתו ולעלמלא לזבנא דכיתא
החלות בעשרה ולעשות סחורות כיון דרבי וימא שרמק מעלמלא אתו ולעלמלא דכיתא אבל
עלמלא כושבא אין יכולן לבזק אותו שיצא עד שפירעו לו חובו ודויה הם שעוור
מלמל תנוקתו של כל העיר ולא כפ"ה דרמק והקבל שפרש מספר העיר קשי העיר קשי קרי
ואנשי נבס"ה ויחזקו כמו בדרבי עין דלעמנו עשהו ואל"ה אחרים ע"כ

משפט

בית יוסף חושן משפט סימן קנז

וכתבו התוספות (ד"ה אחד) אחד מבני חצר שבקש לעשות רופא וכו' פירש רשב"א דלא גרסינן מבוי אלא חצר דאי גרסינן מבוי תיקשי לאב"י דשרי בחצר אחרת ורבא נמי לא פליג עליה אלא דמוקי מתניתין דשריא אף באותה חצר והכא אסר אפילו בחצר אחרת. וכן כתבו המרדכי (סי' תקיב) ונמוקי יוסף (י' ד"ה גמ') וכן כתב הרמב"ן (כ' ד"ה הא) והיא גירסת רי"ף (י') אבל מדברי הרמב"ם בפרק ו' מהלכות שכנים (ה"א) נראה שגורס אחד מבני מבוי וכן מצאתי כתוב בפסקי הרא"ש וכתב הרמב"ן שגם היא נוסחת רבינו חננאל ולא תיקשי ליה מה שהקשו התוספות דישראל לומר דס"ל דרבא פליג אב"י דאמר דבחצר אחרת מותר מסברא ומה שלא הקשה לו מהברייתא לפי שלא היה יודע אותה אי נמי דכי אמר אב"י סיפא אתאן לחצר אחרת היינו מבוי אלא דלמבוי שאינו מפולש חצר קרי ליה:

סעיף מ"ד (ב) י"א דהדין עמו בר. וכן פסק ה"ח סימן קנ"ו סעיף ה', ודימה אותו למחילת הכסף שנפלה בפרק השופטין [ב"ב ב' ובענין ראונו *] כמובלל לדנא, דשמי הסם דהזק כללית נזי כשנפלה, אבל גנבים מאן לימא לן דאסו, ויותר נזי הוא הו"קא דפורן גדר נפני נהמם חצירו [ב"ק ג"ה ע"ב], וק"ל:

סימן קנו סעיף א' א' אחד מבני מבני מבני בר. עיין בתשובות מהרש"ם [חורין] ס' תכ"א ותמ"א וס' רס"ו, ובתשובות ר"ש כהן ספר ז' ס' קע"ז [קש"ב]:

סימן קנו

דין מי שירד לאומנותו של חבירו ומי שמביא סחורה לעיר אחרת

ובו 1 פעינים

א' אחד מבני המבוי שאינו מופלש ⁽¹⁾ (י"ש אומרים דנמזי אינן יכולים למחות ואין דינן אלו אומרים רק נחלר) ⁽²⁾ שביקש ליעשות ⁽³⁾ רופא או אומן או גרדי ⁽⁴⁾ (פירוש אומן להקיד דם ⁽⁵⁾ פירוש גרדי אורג בגדים) או ⁽⁶⁾ יסופר ⁽⁷⁾ שטרות או מלמד

ציונים ומקורות (ק) הכי כאן מחדש ד' ד"מ ט"ס. (ק) שם נעזר סימן קנ"ו סעיף ו' הנכס. סימן קנ"ו (א) לשון המ"ס פ"ו דממס דין י"א. (ב) המ"ס ב"ב כ"א ע"א ר"ה אחד הממסד פסק לא יפסור שם סי' תק"כ. טור סעיף א' וי"ה חולק הראשון ד"ה ובתור התוספות נסס קלם המסקנ"ה ד"מ (ט) א'. סימן קנו (1) ממדורות של"ד. (2) ממדורות שניג. ובמדורות של"ד: תרגום ירושלמי מעשה אורג [שמות ביח ל"ב] עובר גרדי.

אומן. אומן, פירשו כולי עלמא מקח דם, ורופא פירש"י [ב"ב כ"א ע"א ר"ה רופא] מוהל, וכ"כ *צנעור שושן כאל. ולא דק, שהמחבר על כרחק לא סבירא ליה הכי, שהרי נסמך בנפיק ג' כמד דכל מילי דמזוה אינו יכול למחות נז. לכן נראה, דפירוש רופא שהוא רופא לגופות נזי אדם, ואומן פירשו מקח דם, כן י"ל להאי גירסא דגרסין רופא או אומן. אבל נמיימוני [המובא בציונים אות א'] ובטור [סעיף א'] כמוד רופא אומן, ולפי זה יש לפרש רופא שהוא אומן, וכן פירש ב"י [שם] ע"ש, ועיין דרישה [פרישה שם]: [ד] סופר שטרות. פירוש, *לאפוקי סופר ס"מ וספרים דמזוה היא*, ולא להרמז [ב"ב כ"א ע"א ר"ה בספרא] שכתב שגם זה יכול למחות, ועיין דרישה [סעיף א']:

מורד זהב

סימן קנו סעיף א' רופא או אומן. נראה [ד] אף ברמב"ם [המובא בציונים אות א'] רופא אומן כונתו או אומן, שהרי סיים ולא ישיכירו לא לרופא ולא לאומן. ומה שהקשה סמ"ע [ס'ק"ג] דאי נתכרין רבינו ונתחברו למוהל, הא סיים כל שהוא מצוה בר, תמהני מאי תיקן לפ"ז במה שפירש רופא נפשות, דאטו זה אינו מצוה. ונראה דלהכי כתב רבינו

ביאור הגר"א

קל. י"א דהדין. כמ"ס נר"ס נ"ב [ב' ע"א] נפלה אומר לו גדור, ואמרו צנע"ק ק' א' משום דנא דגרמי. ב"מ [נפמן קנ"ו סעיף ה']. וסיני לשלם. טור נסמין קנ"ו סעיף (ו') [ה'] נסס הרמ"ה [ב"ב פ"א סי' י"ח]: קלא. וכן אם. טור שם [סעיף ו'] נסס הרמ"ה, דלפילו פורן גדר כו' אמרו שם [ב"ק ג"ה ז' דפטור, וע"ש חוס' ד"ה אלימא כו', ועיין סימן קנ"ו סעיף ד' נהג"ה, וכל שכן כאל דלפילו למחילה אין מחבר, כמ"ס יש חולקין כו', ומ"ס דלא גזיר דליה, לאו דוקא דמ"מ אסור, אלא אפילו גרמא לא הוי:

סימן קנו סעיף א' א. אחד מבני מבוי. כגירסת הספרים נגמל שם [המובא בבא"ה אות א']: ב. שאינו מופלש. דנמפולש אין טענת ריבוי הדכן כמ"ס הר"ף בפ"ק [ב"ב ד' ע"ב מדפי הר"ף], אלא דלמחין שם י"ל ז' אחד מבני מבוי שנקש להסור פתחו כו' מבני הר"ף והגהת אשר"י [ב"ב פ"א סי' מ'] שם, דוקא נמזי שאינו מופלש אבל מבני מבוי שנקש, דהוי רשות הרבים: ג. ויש אומרים דבמבוי. חוס' שם [כ"א ע"א] ד"ה אחד, פירש רש"י דל"ג מבוי אלא סלר, דל"ג חקש לאבי [שם כ' ע"ב], ורצא נמי לא פליג, אלא דפריך ליה לימתי נחלר אחרת מותר, והיא דעושה גנות נלד תנות כו' [שם כ"א ע"ב], ורש"י ג' נמי לא פליג אלא משום דפסקת לחיות. וע"ש ג"ה וגרדי [בע"א] ד"ה טופין [בע"ב]. והרמב"ם [המובא בציונים אות א'] סובר דרצא פליג אלכ"ה, והכי קאמר, אי הכי לימתי כו' אלא דלסור, והיא יכול להקשות מצרימא, רק דהקשה לו ממתיני ענמה. והיא דפסין כו' [שם כ"א ע"ב] אין קוש"א לרמב"ם לפי פירושו כמ"ס בנפיק ה' [קס"ט], ואדרבה משם ראוה דגרסין מבוי: ד. או סופר שטרות. כפירוש חוס' [שם ע"א] נסס ר"ה נד"ה נפ"ה, ע"ש:

באר היטב

סעיף מ"ד טו. עמו. וכן פסק ה"ח סימן קנ"ו סעיף ה', ודימה אותו למחילת הכסף שנפלה בפרק השופטין. ובענין ראונו [דנ"ה] כמובלל לדנא, דשמי הסם דהזק כללית נזי כשנפלה, אבל גנבים מאן לימא לן דאסו, ויותר נזי הוא הו"קא דפורן גדר נפני נהמם חצירו, וק"ל. עכ"ל הש"ך [וסק"ב]:

סימן קנו סעיף א' א. מופלש. בכל מבוי יש כמה חצרות, אלא שנמפולש, דהיינו שפחות תמיד משני צדדי והעובדים ושנים נכנסים מזד זה נמזי ויולאים מזד שכנגדו, (ד) בקעי צו רבים, ולא שייך גבייהו הטענה שמרצה עליהם הנכנסים כו' ולמנוע להאומן מלעשות מלחמתו, שהרי גם זולמו שמימי שם רבים, אבל באינו מופלש (ש) אין שם אלא פתח אחד ונמקום שנכנסים הם שנים ללכת, דאין שם מעבר לרבים. ומסקין הרמ"א דגם זה כו' ש אומרים דאין יכולים למחות הדמים נמזי, כי אם הדמים עמו באותה חצר יכולים למחות, מהאי טעמא שמרצה עליהן כו', עכ"ל הסמ"ע [וסק"א]. ועיין

שלחן ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - כב חו"מ ו (קלג - קפח) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 171 החדש ע"י תכנת אוצר החכמה

ש"ך בת"י:
פ"י נפסר נא
שם דף נ"ד
פ"ד [בש"ח]
ס' ד' קש"מ

ע"פ בא"ח

ע"פ
ה"ח
במחזור
פרדקל ע"פ
ד"ר

ה' לימוד שאינו של תורה. וז"ל ד"מ שם [המובא בציתים אות ג], ונפירוש המשנה [ב"ב פ"ב מ"ד] כתב הרמב"ם ח"ל, ששם היה מלמד למיעוקות משנור, או משנור, יכולין למחות בידו, ע"כ: וזו ואפילו נתרצו בזה חוץ מאחד. כן הדין בכל מצי מעבדי הנזכרים בסמך זה. ואלו נקטות שמקנן הקהל, כתב הרא"ש כלל ו' דין (ד') [נח] דאין יחד יכול לנטול, דבזה כתיב [שמות כ"ג ב'] אחרי רבים להטות, ע"ש [קש"ב]: וזו לא ישכירו בו. נטור [סעיף א'] סיים וכתב, אפילו אינו מוצא אחר שישכרו כדאי שישכור אותו, ע"כ. ועין דרישה [שם] מה שמלקטי בזה דין

שכירות למכירה: וזו אב"ל למכור יש אומרים דשרי. הטעם נ"ל, דנמכרה אינו נראה כל כך שקנאו לעשות בו מלאכה, דהא י"ל שקנאו לנחלה להיות שלו לדירה, וידור בו נטור או ישכירו לאחרים עד שיפנה ממלאכתו זו, ואם יבוא הלוך אחר לעשות בו מלאכה, הא מנזו בני החצר ליטעו דיעה צדדי לוקח, ולכן לא מיחו חז"ל נמוכר כיון שאין חזקו ברי, משא"כ שכירות שהיא לזמן, ואין מדרך העולם לשכור בית אלא לזמן בו מיד

*נאמר הוא שם, ומשום הכי יכולין

למחות בו (בהמכר). *בהמשכיר. ועין דרישה, שם כתבנו דהמדרבי [ב"ב ס' קנ"ט] כתב בשם ריב"ז, ודע דנלמכו לגי שאינו אומן הסכרה היא להיפך כו',

כ"ה מסהדות תנ"כ קניסברג ועד, ובדפוס כ"ה

תינוקות ^(ה') לימוד שאינו של תורה בני המבוי מעבדין עליו מפני שמרבה עליהם הנכנסים והיוצאים ויפילו נתרצו לו כולם חוץ מאחד אותו אחד מעבדי עליו וכן מי שיש לו בית בחצר השותפין וי"ל לא ישכירו לאחד מאלו.

הגה האלול למכור ^(א') שם אומרים דשרי ואחר כך ישמעו דיעה צדדי לוקח ונלמד שלא ימכרו לגי דלא צ"מ דיעה.

ב ^(ב') חנות שבחצר יכולים השכנים למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולים

צינים ומקורות ג) ק כספ נניי ב"ב י"א ריש ע"א מדפי הר"ף ומדפי שם. ד"מ א'. ד) המדפי ריש פקק לא יספור ב"ב ס' תקי"ד. ד"מ א'. ה) שם נמנעו פ"ו משכנים דין י"ב, ודע דנלמכו לגי שאינו אומן הסכרה היא להיפך כו',

ע"ש שכתבנו טעם לדבריו:

ערך לחם

ולישארל שעושה מלאכות אלו יכול למכור לו, והם משתעו דינא כהדי לוקח. [ב"י חזקת הראשון ד"ה וכתב המדפי בשם המדפי ב"ב ס' תקי"ד, וביי בדבור הקודם בשם וס' ב"ב י"א ריש ע"א מדפי הר"ף ומדפי שם. ד"מ א'.

סימן קנו סעיף א' בסופו. וכן לא ימכרו לגי העושה מלאכות אלו, משום דני לא צ"מ דינא. אבל אם לא היה עושה מלאכות אלו יכול למכור לו אם אין ישראל שיקנהו באותם הדמים הראויים, והיה בשכירות.

באר הגולה

ג. נפירוש המשנה כתב, ששם היה מלמד למיעוקות משנור, או משנור, יכולין למחות בידו. סמ"ע [סמ"ע] בשם ד"מ. ד. אלול נקטות שמקנים הקהל, כתב הרא"ש כלל ו' ס' (ד') [נח] שאין יחד יכול לנטול, דבזה כתיב אחרי רבים להטות. סמ"ע [סמ"ע]. ה. כתב הרב המגיד [שם] דרימא שם [שם]. והטעם מפני ריבוי הנכנסים ויוצאים. ו. וזהו דליכא מאן דנתי לשכור, אלא שאינו רוצה לשכור כדאי שישכור (אם) [אחות] זה. וה"ה גבי מכירה לגי שכתב הרמ"א בה"ה, דליכא מאן דרוצה לקנותו אלא שאינו רוצה לקנות כדאי שיקנה אותו זה. כ"מ [סעיף א'] מדברי הטור והסו"ט [שם ד"ה וז"ל].

סעיף ב'. ז. ג"ז שם [ברמב"ם פ"ו משכנים] דין י"ב. וכתב הרב המגיד (ק), שם משנה [דף כ' ע"ב].

פתחי תשובה

סימן קנו סעיף א. י. יכולים השכנים למחות. עין בתשובת חתם סופר חלק ח"מ ס' צ"ב, במעשה בשלשה אחי שהניחו להם אביהם בית בירושלם, שנים קיבלו שטח העליין ואחד מהם שטח התחתון, וביקש אחד מהעלינים למכור י"ש על הצנצנת לאחרים, והתחתון רצה לעבב מפני שיוצאים ונכנסים דרך חצרם המשותף לשלשם. וכתב הגאון השואל, שלפי דעתו נראה בפשיטות שיכולין למחות בידו כמו בפותח חנותו לחצר השותפין, אע"ג דטעמא דאיני יכול לישן מקול הנכנסים לא שייך אם מוכר ביום ופוסק מלמכור בשעה שבני אדם הולכין לישן, דבזמן חכמי הש"ס היה רכוש למכור גם בלילה בחנויות, כדמשמע ריש פ"ג דב"ב [כ"ט ע"ב] דרך חנותא דמחוזא עבדי בימא ולא בליליא, מ"מ רוב הפוסקים כתבו דשינה לאו דוקא, אלא מפני שמרבים עליו הדרך כמ"ש בדרישה סעיף ג' כו'. אך לא רצה לעבב מפני שישכור אחד לעבב על חבירו בעשיית פדנא למכור משקים בביתו, ואם זה יזכה למחות יעוררו רבים למחות בשכניהם מוכרי יין דשכח טובא כו', ואפשר שנשתנה הדבר ע"י אורח הגלות שנתמעטו הדיוורים לבני עמנו, ואם ימחה אחד בחבירו באלו, יצטרך לביתו ח"ו אם אין לו במה להתפרנס כו'. והוא ז"ל השיב, דודאי לפי ההלכה נראה שיכול למחות בהעליין. ומ"ש הרב השואל דלרמב"ם [פ"ו משכנים ה"ב] והטעם משום שאינו יכול לישן זה היה בימים שהיו עושים בחנות גם בלילה כדמשמע ריש פ"ג דב"ב כו', לא נראה לי, דהא דאמרין חנותא דמחוזא כו', היינו שהיו דרים בביתם ועושים מלאכה או מוכרים בחנותם ביום בשעת משא ומתן, ואילו במקומות אחרים הסוחרים והאומנים דרים שם בלילה והז"ל חזקת רצופה דשלש שנים, אבל לעולם ליכא דכתא רעבדי בליליא דכתיב [נחמיה ד' ס"ד] והיה לנו הלילה למשמר כו'. אבל פשוט, דשינה הוא לאו דוקא בלילה, אפילו ביום אין לו מנוח מחמת בבלול הקול, ואיכא ינוקי דגנו בממא, ואיכא נמי קלא דפועלים המשכמים למלאכתם ונכנסים לחנות וכדומה, על כן נ"ל דאין זו סמיכה. גם מ"ש דאפשר נשתנה הדבר כו', הגם שאפשר להוסיף תבלין ולומר כיון דכתבו הפוסקים לקמן סעיף ג' לאו דוקא תשכ"ר אלא היה לכל מילי דמוצא אינו יכול למחות, אי"כ הא קיי"ל בזמן הזה דמזנות הוא דבר מצוה כמ"ש באר"י סוף סימן רמ"ח בה"ה, מ"מ לא נראה לי, דעד כאן לא קאמרי אלא כביטול מצוה, דאם לא ילמדו יתבטלו, או שארי מצוות המוטלים על הכל, אבל הכא פרנסת בניו ובני ביתו אינה מוטלת על שכניו כו'. אמנם נ"ל לדרך לזכות על פי מה שכתב בתשובת רלב"ח ס' (צ"ו) [צ"ח] לפרש הטעם לדעת רמב"ן [כ"ב כ"ג ע"א ד"ה אין] ורוב הפוסקים, דגבי חנות שבחצר אפילו חזקה לא מהני [דלא כהג"א [שם פ"ב ס' ו'] והרע"ב [שם מ"ג]] משום ריבוי הדרך, וגבי עושה מלאכתו בחנותו אפילו לכתחילה מותר, דלכאורה קול הפטיש ורחיים גריע טובא מריבוי דרך, וכתב דהטעם מפורש במתניתין דתנן [שם כ' ע"ב] אבל עושה הוא כלים ומוכר בשוק, מבואר

חדושי רעק"א

סימן קנו ס"ד כ"ה. מהי חזקה. נ"ב, והמכ"ח נמלכתי [ב"ב כ"ג ע"א ד"ה אין] ונ"ל [שם י"א ריש ע"א מדפי הר"ף] כתבו להלך זה דומה לקטל וית הסכא דלא מהני חזקה, ויחסיפו ק מילושלמי [ב"ב פ"ב מ"ג].

החזיק. המגיד משנה [פ"ו משכנים ה"ב] דקדק שדוקא נהמיק ס"ל להרמב"ם הכי. מיהו האי חוקה נראה דליתו ר"ל חוקת שלש שנים, אלא כל שניכר שעשה מלאכתו ושמעו ולא מיחו זו הו"ל להרמב"ם חוקה נזקין, כמ"ש הטור והמחבר בשמו לעיל בסמ"ק פ"ג טור סעיף ח' ומחבר

סעיף ב' וקנ"ד טור סעיף ט"ו ומחבר

סעיף ד' וקנ"ה טור סעיף י"א ומחבר

סעיף ל"ח: יבא אפילו לכתחילה

אינן כו'. ולא כמ"ש המחבר לפני

זה דדוקא נהמיק זו כבר מוכר,

וקנ"ל: סעיף ג' יבא תיבות

ישראל כו'. מדקמס משמע דליתו

מחלק ואפילו הן רבים שרי, וכ"כ

הטור [סעיף ח'] נהדיא ע"ש, ולא

(כהרמב"ם) * [כהרמב"ן, ב"ב כ"א ע"א ע"פ ס"ק

ד"ה בספר] שכתב על פי פירש"י נשם

ד"ה בספר] דצוחר מחמשים והוא

מלמד את כולם דאסור, ועין דרשה

[סעיף א']:

לישן מקול הנכנסים והיצאים אלא עושה מלאכתו בחנותו ומוכר בשוק ^{אבל אינם יכולים למחות בידו ולומר אין אנו יכולים לישן מקול הפטיש או מקול הריחים} ^{מאחר שכבר החזיק לעשות כן ולא מיחו בידו. הגה ויש לומר שכל מה שעושה בחנותו וצדו יאפילו לכתחילה אין יכולין למחות דדוקא בני אדם צריכים לכל אס חולים והקול מזיק להם יכולים למחות.}

ג וכן יש לו ללמד ^{התינוקות ישראל תורה בתוך ביתו ואין השכנים יכולים למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולים לישן מקול התינוקות}

של בית רבן ^{והוא הדין לכל מילי דמצוה שאינם יכולים למחות בידו.}

צינונים ומקורות (1) כי רבנו יוסף מליץ לא שם. ד"מ (ק"ו) שם. (2) המגיד משנה פ"ו משכנים ה"ב כי ע"כ ד"ה הא ופשיטא שם ד"ה מחני, וכי החלק הראשון ד"ה ואמאי הנין נשם המספיק ב"ב ע"א ד"ה וגרדי ומדלי ב"ב סי' תקנ"ב. ד"מ שם. (3) ריכ"ש נפשוהי סי' קל"ו. ד"מ שם. ופסול לעיל סימן קנ"ה סעיף ט"ו. (4) וכ"כ הטור סעיף ח'.

(5) ממהדורת באה"ג ואילך: לשוק. (4) תיבה זו נוספה ממהדורת סמ"ז ואילך.

ערך להם

מדינא דמלכותא, כיון שלא נרם חסותלקות חבריו. ואם לא היו יהודים דרים בעיר, אפילו אמר השר כן לבקשת ראובן, הרשות בידו, כיון שביקש קודם שידורו. מהר"ק סי' (קפ"ו) [שפ"ו]. עיין סימן שס"ט [סעיף ב' ומסעיף ד' וא"ד]. יש מקומות שנוהגים לעשות חרם חוקת ישוב, ואז יכולים למנוע הבאים מבחוץ, גם יכולים לגזור שלא ישאו ויתנו עמהם, ובתלמיד חכם אינו חל חרם ישוב. ואם התירו לאחד לזמן, לא אמרינן שהותר לגמרי, ויכולין לגרשו אחר כך. [מדרכי ב"ב סי' תמ"ז]. דנין בחוקת ישוב כמו בחוקת קרקע. [שם סי' תמ"ב ותמ"ד]. בארוך [ב"י מחזקת ג"ד] תמצא רמזים לספרי הפוסקים בדינים אלו ובדיני מסים, ע"ש, כי רוב דיני המסים תלויים במנהגות, ואין להאריך, ונראה נראה ופשיטא.

באר הגולה

ת. כתב הרב המגיד [שם], נראה לי שהוא סובר דדוקא החזיק, אבל אם נהמלה צל לעכב עליו יכול לעכב. ושנראה לו שהוכיח המחבר [הרמב"ם] זה, דהא קול הפטיש יותר מועד השניה מקול הנכנסים והיוצאים. ועוד, למה אמרו [ב"ב שם] מנות שנתה, שנראה שכתב ה"ל נחלה, וכבר נתחבר לעיל סימן קנ"ה סעיף ל"ה, דלהרמב"ם [פ"א משכנים ה"ד] לא בני חוקת ג' שנים לנזקין, אלא כל שראה או ידע שעשה מעשה זה ולא מיחה. סעיף ג' ט. [הרמב"ם פ"ו משכנים ה"ב]. וכתב הרב המגיד, משנה ואוקימנא דרנא שם [ריש דף כ"א]. י. טור סעיף ח', וכן כתב הריטב"א נמשכה [סי' כ"ז].

באר היטב

סעיף ג' ו. תיבות. מדקמס משמע דליתו מחלק ואפילו הן רבים שרי, וכ"כ הטור נהדיא, חלה [כהרמב"ם] שכתב ע"פ פירש"י דצוחר מחמשים והוא מלמד את כולם דאסור. סמ"ע [סקי"ג]:

בביתו, אינם יכולים למחות אפילו בקול גדול המטריר אותם, כי לא מצו למיפקיה חיותיה, משא"כ המכירה יכול לעשות בשוק, על כן לא יסבול אפילו הפסד קטן כו'. ולפי זה במוכרי יין וי"ש דלא מצו למכור בשוק, שעיקר הפרנסה הוא שבאים אנשים לבית משתה היין לשותות לפכוחי פחדא, כדאשכחן כה"ג בב"מ ס"ו ע"ב, ולא שכיחי השתא אינשי טובאי יין בחצות דמרקדי בי כובי, וכיון דאי אפשר למכור בשוק, הדר הו"ל האי חנות כמכה בפטיש דלדעת רוב הפוסקים אפילו לכתחילה אינו יכול למחות כו'. ושוב כתב, דאפשר לחלק בין מוכרי יין למוכרי יי"ש, כי בתשובת מהר"ם אלשיך סי' מ"ו, אודות ששענו אנשי מבוי שהעוברים עולים יגנובו מזה שבחלונותיהם, ופסק דריבוי דרך שמענו ריבוי גנבים לא שמענו, דאחזיקי העוברים בלסטיותא לא מחזקין, על כן כל היכא דליכא משום ריבוי דרך ליכא נמי משום גנבי כו'. וכפי הגרסה היינו בסתם ארמאי ההולכים לדרכם, אבל בקובעים על היין או משקה יי"ש, בבני אדם כאלו שאינם מתישבים בינם איכא חששא טובא, אפשר מודה מהר"ם אלשיך להשוואל שם. אך במוכרי יין שבמרינתו הוא מיעוט שאינו מצוי שישתה ארמאי יין בבית ישראל, אבל יי"ש רוב ומצוי הוא, קרוב לוודאי שיכול למחות כו', עכ"ל, ע"ש: סעיף ג' ב. ואין השכנים כו'. עיין בלבוש שכתב, ונ"ל דוקא בני המבוי או בני החצר שדרים יחד במבוי אחד או בחצר אחת ואינם דרים יחד בחדר אחד או בבית החורף אחד, אבל אותם הדרים בבית חורף אחד כנהוג במדינות אלו מחמת דוחק דירה, נ"ל ודאי שכל אחד יכול למחות בחבירו אפילו להיות מלמד תינות של ישראל תורה באותו בית החורף שהוא דר שם עמו, שזה ודאי אין דעת רוב העולם סובלתו, ועל דעת זה לא נשתתף עמו בדירה זו, אם לא שהתנה מחלילה. עכ"ל:

סעיף ב' מן אבל אינם יכולים למחות כו' מאחר שכבר החזיק. ולא דמי למ"ש הטור והמחבר בסמ"ק קנ"ה [טור סעיף י"ד ומחבר] סעיף ט"ו צוהר הרפות ויזולא זו נמוך שלו דיוכלין למחות בידו, ואפילו חוקה לא מהני זו וכמ"ש בטור שם בסוף הסמ"ק סעיף

נ"ח, שאני התם דמירי בקול גדול עד

שמגדנא הכותל שהוא היק גדול, וקנ"ל:

י. מקול הפטיש כו'. עיין פרישה

דרשה [סעיף ג'] שם נכחני שהטעם,

שכיון שמכה בפטיש צדימו או בחנותו

אין השכנים יכולין לעכב על מה שאדם

עושה צדימו, משא"כ צדינים הראשונים

שהנכנסין ויוצאין והקול מהן הוא נחלר

המשותפת לכולם, משום הכי יכולין

למחות זו מלעשות להן היק נחליר*.

משה"א סק"א

ועיין בסמ"ק סעיף ד' שזכר המחבר

לכחוד הכי מרמי דיינס, דלענין עשיית

המלאכה מהני חזקתו, ולא לענין

הנכנסין ויוצאין: יא. מאחר שכבר

ביאור הגר"א

סעיף ב' ט. מאחר שכבר. עיין נחל הגולה [נאח ח']. וכן הוא נוספתא ^{משה"א סק"א} [ה"א], אס קדמו חנות ורפת את האויר אין יכול למחות בידו ולומר איני יכול לישן מקול הפטיש ולא מקול הריחים ולא מפני ריח רע כו'. י. ויש אומרים. קן דעת המוס' [ב"ב כ"א], וע"ש ד"ה אחד וד"ה וגרדי [בע"א] וד"ה כופין [בע"ב], וכ"כ הנהגות אשר"י שם [פ"ב סי' ו']. יא. ודוקא. מהא דרב יוסף שם כ"ג א', וכמ"ש בסמ"ק קנ"ה [סעיף ט"ו בהג"ה]. סעיף ל"ב ומ"א: סעיף ג' יב. וכן יש לו. כהן אפילו למחילה, כמ"ש שם [ב"ב כ"א ע"ב] ומודי רב הונא במקרי דדקי כו' דלמר מר עזרא חיקן כו', וכן שם נגמרא [כ"א ע"א], מימיזי אחד מנני חלר שניקש לעשות כו'.

פתחי תשובה

דכל שאי אפשר לעשות בשוק כי על כרחו הפטיש והרחיים יעשה בביתו, אינם יכולים למחות אפילו בקול גדול המטריר אותם, כי לא מצו למיפקיה חיותיה, משא"כ המכירה יכול לעשות בשוק, על כן לא יסבול אפילו הפסד קטן כו'. ולפי זה במוכרי יין וי"ש דלא מצו למכור בשוק, שעיקר הפרנסה הוא שבאים אנשים לבית משתה היין לשותות לפכוחי פחדא, כדאשכחן כה"ג בב"מ ס"ו ע"ב, ולא שכיחי השתא אינשי טובאי יין בחצות דמרקדי בי כובי, וכיון דאי אפשר למכור בשוק, הדר הו"ל האי חנות כמכה בפטיש דלדעת רוב הפוסקים אפילו לכתחילה אינו יכול למחות כו'. ושוב כתב, דאפשר לחלק בין מוכרי יין למוכרי יי"ש, כי בתשובת מהר"ם אלשיך סי' מ"ו, אודות ששענו אנשי מבוי שהעוברים עולים יגנובו מזה שבחלונותיהם, ופסק דריבוי דרך שמענו ריבוי גנבים לא שמענו, דאחזיקי העוברים בלסטיותא לא מחזקין, על כן כל היכא דליכא משום ריבוי דרך ליכא נמי משום גנבי כו'. וכפי הגרסה היינו בסתם ארמאי ההולכים לדרכם, אבל בקובעים על היין או משקה יי"ש, בבני אדם כאלו שאינם מתישבים בינם איכא חששא טובא, אפשר מודה מהר"ם אלשיך להשוואל שם. אך במוכרי יין שבמרינתו הוא מיעוט שאינו מצוי שישתה ארמאי יין בבית ישראל, אבל יי"ש רוב ומצוי הוא, קרוב לוודאי שיכול למחות כו', עכ"ל, ע"ש: סעיף ג' ב. ואין השכנים כו'. עיין בלבוש שכתב, ונ"ל דוקא בני המבוי או בני החצר שדרים יחד במבוי אחד או בחצר אחת ואינם דרים יחד בחדר אחד או בבית החורף אחד, אבל אותם הדרים בבית חורף אחד כנהוג במדינות אלו מחמת דוחק דירה, נ"ל ודאי שכל אחד יכול למחות בחבירו אפילו להיות מלמד תינות של ישראל תורה באותו בית החורף שהוא דר שם עמו, שזה ודאי אין דעת רוב העולם סובלתו, ועל דעת זה לא נשתתף עמו בדירה זו, אם לא שהתנה מחלילה. עכ"ל: